

Raadsavond scenario's afvalinzameling RD Maasland

07 oktober 2020 | cultureel centrum Don Bosco, Heel

Opening door Johan Lalieu, vicevoorzitter van RD Maasland.

Vanwege de coronamaatregelen was er maar een maximum aantal plekken beschikbaar deze avond. Er zijn raadsleden aanwezig van alle drie de gemeenten (Leudal, Maasgouw en Roerdalen).

Ton Daamen van De AfvalSpiegel geeft een presentatie (zie bijlage) over de invulling van de ambities van RD Maasland als het gaat om de afvalinzameling en beantwoordt de vragen van de raadsleden.

Doelstelling RD Maasland:

- 100 kilogram restafval per inwoner in 2023.
- 80 kilogram restafval per inwoner in 2025.

Op dit moment is dat:

- In Leudal 129 kg
- In Maasgouw 145 kg
- In Roerdalen 147 kg

Vraag (V): Heeft Roerdalen niet minder restafval omdat daar PMD via zakken ingezameld wordt aan huis?

Antwoord (A): Het klopt dat daar meer PMD apart ingezameld wordt. Qua kilo's die dan minder in het restafval zitten heeft dat niet zoveel impact, omdat PMD niet zwaar is. (overigens: M zit pas sinds dit jaar in het PMD, dus niet in de cijfers verwerkt)

Ton laat de samenstelling zien van de restafvalcontainers in de verschillende gemeenten. GFT vormt een groot deel van de inhoud van de restafvalcontainers en het is de grootste uitdaging om dat in de groene container te krijgen. Ook bespreekt Ton enkele succesvolle strategieën voor bronscheiding op basis van andere gemeenten in Nederland, de belangrijkste uitgangspunten voor RD Maasland en daarna de verschillende scenario's.

Scenario 1: Keuzevrijheid

Prognose bij scenario 1: Leudal 81 kg. Maasgouw 91 kg. Roerdalen 93 kg.

Minimaal kostenneutraal.

V: Verenigingen halen het papier op. Moeten inwoners betalen voor die container?

A: Papier blijft gratis en verenigingen blijven het inzamelen.

V: Wat is de onderbouwing voor de prognoses van het aantal kilo's dat bij dit scenario overblijft?

A: Wij (De AfvalSpiegel) komen jaarlijks in vele gemeenten. Op basis van de uitkomsten daar, baseren we deze prognoses.

V: Hoeveel is de verhouding fijn restafval versus grof afval in die prognose?

A: Even uit mijn hoofd in Roerdalen 70 / 23, zie hiervoor ook het scenariorapport.

V: De maximale grootte van de GFT container is kleiner (140 liter). Als je wil stimuleren dat mensen groen afval beter apart houden, is dan een grotere container niet een idee? Mensen hebben grote tuinen.

A: Een 240L container is te zwaar als deze vol zit. Mensen kunnen gratis een extra 140L GFT container krijgen.

Scenario 2: Terug naar eenvoud

Prognose bij scenario 2: Leudal 54kg. Maasgouw 61kg. Roerdalen 62kg.

Minimaal kostenneutraal.

V: Kun je ook een extra restafvalcontainer krijgen? Bijvoorbeeld voor grote gezinnen.

A: Nee, het idee is juist dat het serviceniveau laag blijft. We nemen allerlei flankerende maatregelen, bijvoorbeeld luierscontainers.

Scenario 3: Omgekeerd inzamelen

Prognose bij scenario 3: Leudal 54kg. Maasgouw 61kg. Roerdalen 62kg.

Kostenneutraal.

Scenario 4: Nascheiding

Prognose bij scenario 4: Leudal 152kg. Maasgouw 171kg. Roerdalen 168kg.

Minimaal kostenneutraal.

V: Hoe kan dat? Meer kilo's en meer kosten?

A: Je komt aan meer restafval omdat er via nascheiding minder PMD uitgehaald wordt dan via bron-scheiding. Het gescheiden aanbieden van andere afvalstromen wordt ook minder, omdat het bewust-zijn afneemt. Mensen denken dat alles in de grijze container mag, dus dat gaat dan ook meer gebeuren. Op dit moment wordt echter alleen het PMD eruit gehaald.

V: Waarom staat dit scenario ertussen? Ziet eruit als een stap terug..

A: We hebben 'm opgenoemd omdat er overal in het land over gediscussieerd wordt.

Flankerende maatregelen gaan we ook treffen op het gebied van:

- Medisch afval
- Luiers en incontinentiemateriaal
- Bewaarmiddel in de keuken voor GF afval
- Communicatie
- Inzet afvalcoach

V: Voorziening voor luiers, wordt dat als restafval verwerkt of wordt dat ook gerecycled?

A: Op dit moment kan dat nog niet. De recyclingfabriek in Arnhem zit al vol. Dus nu vooral nog een service naar inwoners.

V: Medisch afval; daarvan begrijp ik dat die aparte voorziening krijgen. Maar nu betaalt de hele ge-meenschap straks voor de babyluiers van anderen. Voor kinderen kies je bewust.

A: Dat is inderdaad een politieke keuze of dat je mensen laat betalen voor babyluiers.

V: Moet wel uniform zijn in alle drie de gemeenten. Wil het daarom nu even meegeven aan de andere gemeenten.

Ton laat samenvattend de effecten op het milieurendement nog eens zien. Bij scenario 2 en 3 halen we de doelstellingen. Met scenario 4 niet en met scenario 1 komen we in de buurt. Op basis hiervan is met het bestuur van RD Maasland een voorkeurscenario gekozen. Dat is een aangepaste vorm van scenario 1. De papiercontainer wordt niet verplicht.

V: Als men een papiercontainer vraagt, dan krijgen ze die? In Montfort wordt deze niet aan huis ingezameld.

A: De papierinzameling blijft zoals die nu is. Consequentie is dat dozen en containers door elkaar staan aan de straat. Er is een voertuig dat zowel met dozen als containers kan werken. Er is ook een discussie of verenigingen papier nog wel moeten inzamelen in veel gemeenten.

V: Met containers duurt wel veel langer om in te zamelen?

A: In andere gemeenten hebben verenigingen aangegeven dat ze erg blij zijn met de containers, omdat ze efficiënter kunnen inzamelen.

V: Dan kom dat bij ons maar eens vragen in Montfort.

A: Het is sowieso belangrijk om met de verenigingen hierover in gesprek te gaan.

Ton laat de kosten zien voor de implementatie van scenario 1 per gemeente en de gevolgen voor het verschil in afvalstoffenheffing per huishouden. Het gaat om eenmalige investeringen en eenmalige kosten (gekapitaliseerd), extra structurele kosten en een besparing op de verwerkingskosten.

V: Innen van belastingen, waarom is dat duurder?

A: Dat komt door de systematiek dat je betaalt per lediging. Dat maakt dat ze bij de BSGW een extra aanpassing moet doen.

V: Gemiddeld per huishouden is er 4 euro besparing, maar dat kan verschillen in de gemeente?

A: Ja, iemand die de container vaker buiten zet betaalt ook meer.

V: Wat doet dit met kwaliteit van het GFT? En met sluikestort?

A: Kwaliteit voor gescheiden ingezamelde stromen moet je extra aandacht voor hebben. In andere gemeenten zien we niet meer vervuiling bij gemeenten met deze vorm van diftar. Bij PMD is vooral de relatie met het inzamelmiddel (plastic zak) belangrijk, niet wel of geen diftar. Wat betreft sluikestort; wat we zien bij de invoering is dat er qua hoeveelheid niet meer gedumpt wordt in het buitengebied. Dat kan in het begin wel wat meer zijn, maar dat vlakt weer af. Het is wel lastig meetbaar, omdat niet alle gemeenten dit goed bijhouden.

Ton legt uit dat de verwerkingskosten wel hoger worden in de toekomst. Daar komt bij dat de besparing dan ook groter wordt.

V: Zijn er ook cijfers voor de andere scenario's? Jaarlijkse meer/minder kosten. Nu zien we alleen scenario 1, terwijl scenario 2 en 3 als enigen wel de doelstelling halen.

A: Dat hebben we wel, in het rapport staan die ook.

V: Papiercontainer verplicht stellen, wat maakt dat uit in kosten?

A: Niet zoveel, omdat wij een aanname hebben gedaan (op basis van ervaringen elders) van hoeveel mensen daarvoor kiezen en dat is ongeveer 80 procent.

V: Waarom is de papiercontainer dan niet verplicht?

A: Dat raad ik wel aan, maar het ambtelijk advies is anders. Dat kan ik niet beantwoorden.

V: In restafval zit nog veel GFT. Hebben jullie ook gekeken wat er in het GFT zit?

A: Niet specifiek in de Maasland gemeenten. We zien dat landelijk gemiddeld 95 procent van de GFT-container uit tuinafval bestaat.

V: Maar mag het van de verwerker? GF-afval daarbij?

A: De verwerker wil dat graag, dat is mooi zacht materiaal. Dat is eigenlijk de grootste uitdaging op het moment in Nederland: GF uit het restafval krijgen.

V: Daar is denk ik heel veel winst te behalen is, als je daar communicatie op inzet. Suggestie: handhaven met gele kaart aan de container als er iets in zit wat niet hoort.

A: Dat kan in de communicatie worden meegenomen.

V: In Roerdalen blijken veel mensen geen groene container te hebben. Is daar een oplossing voor?

A: Hebben we nu in voorzien. Alle huishoudens moeten een mogelijkheid krijgen om GFT te kunnen scheiden. Mensen die in de hoogbouw daarvoor de ruimte hebben krijgen een eigen minicontainer, of GFT zuil in openbare ruimte per appartementencomplex.

V: Er is bij ons al sprake van diftar. Met minder vaak aan de weg zetten bespaar je al. Waarom gaat het nu dan nog niet goed?

A: Als je moet betalen vanaf de 1e lediging, dan biedt een huishouden de restafvalcontainer gemiddeld maar 6 tot 8 keer per jaar aan. Dus de helft van wat nu in het vastrecht zit. Gemiddeld wordt nu 12 tot 13 keer de container aangeboden. Dus de huidige prikkel is niet genoeg.

V: Probleem is dat de groene container soms veel te klein is, en soms amper nodig is. Soms dus gedwongen in het restafval te doen.

A: Inwoners die teveel GFT hebben kunnen gratis een extra container krijgen.

V: Wanneer gaan we dit invoeren? Pas als we vanuit de provincie duidelijk hebben hoe het zit met het plastic afval? En kunnen we ook GFT nascheiden?

A: Dat laatste is op dit moment geen optie. Organisch afval wordt eruit gehaald en vergist, maar dat is geen hergebruik, slechts een andere vorm van duurzame verwerking. Op dit moment kun je er niet alles uithalen. Met dit systeem behoud je de flexibiliteit t.a.v. de plannen van de provincie.

V: Wat is dan de prikkel? Op gemeentelijk niveau scheelt de besparing bijna niets.

A: De besparing verschilt per huishouden. Als je goed je best doet, betaal je minder. Die prikkel werkt dus op individueel niveau. Op gemeentelijk niveau blijft het inderdaad min of meer hetzelfde.

V (aanvulling): Er is dan ook meer service, zoals een plastic zak en papiercontainer.

V (aanvulling): Nu vooral kosten benadrukt, maar we moeten ook naar de duurzaamheidsdoelstellingen kijken.

V: Krijgen we straks boetes als we de landelijke doelstellingen niet halen?

A: Landelijke doelstellingen zijn jaren geleden vastgesteld, daar wordt nu ook getwijfeld over de 30 kg in 2025. De kwaliteit staat dan onder druk van andere stromen. Er is geen boetesysteem vanuit de overheid. Wel is er een belasting op de verbranding die ook stijgt. Indirect is dat een boete / prikkel voor de gemeente.

V: Tarieven milieustraat blijven hetzelfde?

A: Ja, die hebben we niet gewijzigd.

V: Is er ook gedacht aan per kilo betalen?

A: Ja, want dat is het meest eerlijk. De bezwaren: duurder om in te zamelen (registratie wegen is duurder dan tellen). Er zijn minder gemeenten die dat doen, dus minder ervaringen mee. Het is ook fraudegevoeliger, indien burens afval in jouw container gooien. Milieurendement is uiteindelijk gelijk.

V: GF is toch zwaar?

A: Gemeenten die betalen per kilo zamelen niet meer GF in, zo is de ervaring.

Jan Smits (wethouder Roerdalen): Wij zijn met de raads werkgroep bij elkaar geweest, hebben inwoners geraadpleegd en besluiten in december. Zal begin januari worden voordat RD Maasland een besluit neemt, indien ook de andere gemeenten op tijd besluiten.

Arthur (directeur RD Maasland): We hebben een jaar nodig om voor te bereiden en streven ernaar per 1 januari 2022 te starten met het nieuwe systeem. De besluitvorming verschilt per gemeente, maar wij willen graag op tijd besluiten zodat we kunnen starten met de voorbereidingen.